

RAŞÖMON VE DİĞER ÖYKÜLER

RYŪNOSUKE AKUTAGAWA (1892-1927)

Japonya'nın Tokyo şehrinde doğdu. Ailesini küçük yaşta kaybetti ve bu nedenle son derece hassas ve sorunlu bir çocukluk geçirdi. Tokyo Üniversitesinde 1913-1916 yılları arasında İngiliz edebiyatı eğitimi aldı. 1915 yılında henüz genç bir delikanlıyken yazdığı ilk öykülerinden Raşōmon'la ne denli yetenekli bir yazar olduğunu gözler önüne serdi. Japon halk kültürünün mitolojik motiflerinden sıklıkla beslendiği eserleriyle modern Japon öykücülüğünün ilk kalemlerindendi. 1915 yılından 35 yaşında hayatını sonlandırmayı seçtiği 1927 yılına dek 150'den fazla öykü yazdı. Beyaz perdeye uyarlanan eserleri, sinema tarihinin köşe taşlarından oldu. Ölümünün ardından umut vaat eden genç yazarlara onun adıyla Akutagawa Ödülleri verilmeye başlandı.

Alfa'daki kitapları:

Kappa (2021)

Raşōmon ve Diğer Öyküler (2021)

OĞUZ BAYKARA

İstanbul Üniversitesinde İktisat okudu. Daha sonra Boğaziçi Üniversitesinde "Japonca ve Türkçe'nin Karşılaştırmalı Ses Yapısı" üzerine master tezini yazdı. 1992'de Japonya'ya gitti ve 1996'da Kyōrin Üniversitesinde eğitime başladı. 1998'de "Çeviri Sözlükler ve Sözlükbilim Sorunsalı" adlı ikinci master tezini ve ardından Cun'icirō Tanizaki ve Ryūnosuke Akutagawa üzerinde yoğunlaştığı doktora tezini tamamladı. Halen Boğaziçi Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Çeviribilim Bölümünde öğretim üyesidir. Yayımlanmış telif ve çeviri eserleri şunlardır: *Japonca'dan Türkçe'ye Yolculuk* (2002), *Japon Kültürü Japonlar ve Bireycilik* (2010), *Sazende Şunkin* (2011), *Japon Edebiyatı Tarihi* (2012), *Japonlar ve Davranış Biçimleri* (2013), *Temel Japonca-Türkçe Sözlük* (2014), *Kuzgun* (E. A. Poe, Everest, 2017), *Reading Zindanı Baladı* (O. Wilde, Everest, 2017), *Yaşlı Denizci* (S. T. Coleridge, Everest, 2017), *Raşōmon ve Diğer Öyküler* (Alfa, 2021).

Raşömon ve Diğer Öyküler

© 2020, ALFA Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Kitabın tüm yayın hakları Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.'ne aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz. Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

Yayıncı ve Genel Yayın Yönetmeni M. Faruk Bayrak

Genel Müdür Vedat Bayrak

Yayın Yönetmeni Mustafa Küpüşoğlu

Çeviren Oğuz Baykara

Kitap Editörü Çiğdem Şentuğ

Kapak Tasarımı Füsün Turcan Elmasoğlu

Sayfa Tasarımı Ali Rıza Yati

ISBN 978-625-449-422-2

1. Basım: Ekim 2021

Baskı ve Cilt

Melisa Matbaacılık

Çiftelhavuzlar Yolu Acar Sanayi Sitesi No: 8 Bayrampaşa-İstanbul

Tel: 0(212) 674 97 23 Faks: 0(212) 674 97 29

Sertifika no: 45099

Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Alemdar Mahallesi Ticarethane Sokak No: 15 34110 Cağaloğlu-İstanbul

Tel: 0(212) 511 53 03 (pbx) Faks: 0(212) 519 33 00

www.alfakitap.com - info@alfakitap.com

Sertifika no: 43949

R A Ş İ Ö M O N

ve Diğer
Öyküler

Japoncadan çeviren
Öğuz Baykara

Ryūnosuke
Akutagawa

tamadres.com

ALFA

İçindekiler

Önsöz.....	7
Raşōmon.....	9
Burun.....	19
Mendil.....	31
Örümcek İpi.....	43
Cehennem Tablosu.....	49
Mandalinalar.....	97
Çinli İsa.....	103
Toşışun.....	119
Sonbahar.....	137
Balo.....	159
Çalılıklar Arasında.....	169
Vagon.....	185
Çarklar.....	193
Serap.....	239
Ryūnosuke Akutagawa'nın Yaşamı ve Yapıtları.....	249

ÖNSÖZ

Çağdaş Japon edebiyatında hiçbir öykücü yapıtları ve özel yaşantısıyla Akutagawa kadar derin tartışma uyandırmamıştır. Akutagawa edebiyat sahnesine 1915 yılında çıktı, fakat bu sahneden 1927 yılında intihar ederek ayrıldı. Sadece on iki yıl süren bu kısa yazarlık hayatında öykü, roman, gezi, anı, eleştiri, antoloji gibi sayısı yüz elliye geçen ve toplam on dokuz ciltte toplanan değişik türde yapıtlar bıraktı.

Akutagawa, yetenekleri sonuna kadar kullanmayı daima yaratıcı yazarlığın baş koşulu saydı ve bu kurala herkesten çok kendisi uydu. Büyük bir ustalıkla yazdığı çeşitli biçim ve içerikteki öyküleriyle kendinden sonra gelen kuşaklara örnek oldu.

Akutagawa, kendi ülkesinde iyi bilinen bir yazar olduğu halde, Batıda tanınması ölümünden yirmi yıl sonraya rastlar. Yazarın en ilginç anlatılarından biri olan *Kappa*, 1947 yılında İngilizceye çevrildi ve *Time* dergisinde *Kappa*'yı öven uzun bir yazı çıktı. Aynı yıllarda Japon film yönetmeni Akira Kurosava, yazarın iki öyküsünü ("Raşōmon" ve "Çalılıklar Arasında") birleştirerek *Raşōmon* adlı filmini çekti. Bu yapıtla 1951 yılında Venedik Uluslararası Film Festivali'ne katıldı ve

Altın Aslan ödülünü aldı. Birbirini takip eden bu iki olaydan sonra Akutagawa, Japonya'nın Batıda en çok tanınan yazarlarından biri haline geldi. Kısa süre sonra da yapıtlarının büyük bölümü çeşitli dünya dillerine çevrildi.

Oğuz Baykara

tamadres.com

Rařōmon

rařōmon

1915

Akřamüstüydü. Soylu bir ailenin uşağı, Kyoto'nun güneyindeki Rařōmon'un altına dikilmiş yağmurun dinmesini bekliyordu. Bu anıtsal kapının altında ondan başka kimsecikler yoktu. Kapının kırmızı boyası yer yer dökülmüş, kalın ahşap sütunun üstüne bir çekirge tünemişti. Rařōmon, Kyoto'nun en işlek caddelerinden Suzaku'nun üzerinde olduğu için, bu kapının altında çoğu kez, yağmurun dinmesini bekleyen sivri külahlı ya da başına şemsiye biçimli şapka giymiş insanlar bulunurdu. Fakat bu akşam ortalıkta in cin top oynuyordu. Kapının altında o uşaktan başka kimse yoktu.

İki üç yıldır deprem, kasırđa, yangın, açlık gibi afetler Kyoto'yu kasıp kavurmuş, hayalet şehre çevirmişti. Kyoto'nun başına gelenler yalnız bununla kalsa iyiydi. Tapınaklarını süsleyen altın-gümüş yaldızlı, kızıl Buddha heykelleri, ayinlerde kullanılan ahşap malzemeler paramparça edilmiş, yollara yığlıp odun niyetine satılmıştı. Bu talan

sürerken Raşōmon gibi güzelim anıtların onarımı kimin umurundaydı ki! Gitgide harap olan yapı önce it yuvası; sonra da hırsız yatağı haline geldi. İş iyice çığırından çıkınca sahipsiz ölüleri de buraya atmaya başladılar. Anıt, cesetler çöplüğü haline geldi. Öyle ki artık hava kararınca, Raşōmon semtine korkudan kimse adımını atamaz oldu.

Nereden geldiği bilinmez bir karga ordusu bastı burayı. Gün boyu kargalar sürü halinde kiremitli damın üstünde galkayarak daireler çiziyorlardı. Gurup vakti, gökyüzüne ekilmiş susam taneciklerinden farksızdılar. Ölülerin cesetlerini gagalamak için burada karargâh kurmuşlardı. Şimdiyse vakit geç olduğundan mıdır nedir, tek karga bile yoktu ortalıkta... Kapının yabani otlarla kaplı yıkık taş merdivenlerinde karga pisliklerinden beyaz benekcikler oluşmuştu.

Uşak, dört yanı yedi basamaklı merdivenlerle çevrili Raşōmon'un en üst basamaklarından birinde oturuyordu. Üstünde yıkanmaktan laciverti solmuş bir pantolon vardı. Sağ yanağında çıkan irinli sivilceyle oynarken boş gözlerle yağmuru seyrediyordu.

Az önce "Uşak yağmurun dinmesini bekliyorduk" dedik. Ama yağmur dinse bile adamın yapacağı bir iş yoktu. Bu saatlerde, çalıştığı evde olması gerekirdi. Fakat efendisi onu dört beş gün önce işten atmıştı. Çünkü daha önce de söylendiği gibi Kyoto en zor, en kötü günlerini yaşıyordu. Efendinin uzun seneler evine hizmet eden uşağına yol vermesi, peş peşe gelen afetlerin doğurduğu ufak zaruretlerden birisiydi. Bu yüzden uşak, yağmurun dinmesini beklemekten ziyade gidecek yeri